

Poslední roky života

Miluše Kubíčková

Čas, který byl velké bytosti Rudolfa Steinera dopřán po Vánočním sjezdu do března 1925, byl naplněn neobvykle intenzivní prací. Vzniká biologicko-dynamické zemědělství a léčebná pedagogika, probíhají kurzy pro uměleckou řeč-Sprachgestaltung, semináře pro lékaře a pro kněze Obce křesťanů v podobě pastorální medicíny, objevují se karmické přednášky, ezoterní přednášky pro členy svobodné vysoké duchovní školy, je vytvořen náskok budoucího Goetheana, uskutečňují se cesty do Stuttgartu, Prahy, Paříže, Vratislavi, Londýna, Haagu atd. K tomu všemu tělesně zesláblý, duchovně však stále silný Rudolf Steiner poskytoval osobní rady mnoha potřebným zájemcům.

V kronice života a díla Rudolfa Steinera Radomil Hradil píše: „Od r. 1919 se konaly významné přednáškové cykly, znamenající počátek některých praktických aplikací anthroposofie: první a druhý přírodovědecký kurz, první a druhý lékařský kurz, přednášky o léčebné eurytmii, pedagogické kurzy, národohospodářský kurz, dramatický kurz.“

Nadměrné aktivity způsobily, že dne 28. září 1924 Rudolf Steiner uskutečnil svou poslední veřejnou přednášku. Duchem stále silnější pokračoval v práci na lůžku ve svém ateliéru u nohou Krista ze sousoší Repräsentanta lidství. Četl, vyřizoval korespondenci, psal svůj životopis, pravidelně se obracel *Otevřenými dopisy* na členy anthroposofické společnosti a předával jim *Směrnice k duchovnímu prohloubení práce*. Odměnou mu bylo, že se dočkal korektur své poslední knihy sepsané s lékařkou Itou Wegmanovou.

Dr. Günther Wachsmuth ve své knize *Rudolf Steiners Erleben und Wirken* líčí poslední chvíle nezapomenutelného duchovního velikána: „Po posledním výdechu sám zavřel oči, což naplnilo prostor nikoli prožitkem konce, ale vysoce duchovního dění.. .Také v umírání Rudolf Steiner lidi obdaroval tím největším darem: útěchou a jistotou, že smrt je bdělý vstup do světů duchovního žití a činění.“

„On skonal - on, jenž trpěl, usměrňoval, naplňoval,
uprostřed světa, který po něm šlapal.
On, jenž měl sílu vznést jej k výsostem.“

Úryvek z básně Marie Steinerové